

Lukkede døre

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 24. november 2015

Sag 58/2015

(1. afdeling)

A

(advokat Lene Astrup Treffer)

mod

B

(advokat Dorthe Østerby, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Aalborg den 17. september 2014 og af Vestre Landsrets 7. afdeling den 27. januar 2015.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Poul Søgaard, Marianne Højgaard Pedersen, Poul Dahl Jensen, Hanne Schmidt og Lars Apostoli.

Påstande

Appellanten, A, har påstået stadfæstelse af byrettens dom, således at forældremyndigheden tillægges ham alene.

Indstævnte, B, har påstået stadfæstelse af landsrettens dom, således at den fælles forældremyndighed opretholdes.

Anbringender

A har navnlig anført, at parterne ikke kan samarbejde om Cs forhold, og at der reelt aldrig har været et samarbejde om udøvelse af forældremyndigheden mellem parterne. Det skyldes de problemer, som følger af de sproglige, kulturelle og religiøse barrierer, samt de vanskeligheder, som hænger sammen med, at B har bopæl i Holland og derfor hverken har mulighed for stabil kontakt eller at deltage i den almindelige omsorg for C. Hertil kommer, at B reelt heller ikke har været interesseret i at deltage i omsorgen og opdragelsen af C, og at parterne i øvrigt har været uenige om flere væsentlige spørgsmål om opdragelse, barnedåb, udstedelse af

pas og navneændring. Fælles forældremyndighed er derfor ikke til Cs bedste og bør ophæves efter reglen i forældreansvarslovens § 11, 2. pkt.

B har navnlig anført, at hun både kan og vil deltage i samarbejdet om omsorgen for C samt de forpligtelser, der er forbundet med udøvelse af forældremyndigheden over barnet. Hverken de sproglige og kulturelle forskelle eller den geografiske afstand mellem parterne har været til hinder for, at parterne i praksis har været i stand til at samarbejde hidtil. Hun har løbende kontakt med C og A via telefon, mail, SMS og Facetime, og en gang om måneden besøger hun dem i Danmark. Aktuelt er der ingen uoverensstemmelser mellem parterne, og de tidligere uoverensstemmelser om pas og navn er løst, uden at det har givet anledning til konflikt. Der er intet grundlag for at frygte, at mulige uoverensstemmelser i fremtiden ikke også vil kunne løses uden konflikt. På den baggrund vil det både være til barnets bedste og i overensstemmelse med lovens hovedregel, at den fælles forældremyndighed opretholdes, jf. forældreansvarslovens § 11, jf. § 4.

Supplerende sagsfremstilling

Sagen blev oversendt til Retten i Aalborg fra statsforvaltningen den 1. april 2014 med meddelelse om, at der ikke har været afholdt vejledningsmøde i forbindelse med As anmodning om ophævelse af den fælles forældremyndighed over C.

Appelretten i Haag har ved kendelse af 16. juli 2014 bl.a. truffet bestemmelse om, at C skal opholde sig hos A i Danmark, at B må have samvær med C i en uge om måneden i Danmark, og at A skal bære rejseudgifterne for B i forbindelse hermed.

Forklaringer

Parterne afgav forklaring under hovedforhandlingen for byretten den 10. september 2014.

A forklarede bl.a., at han var 29 år gammel. Han flyttede tilbage til Danmark fra Holland i august 2013, og han har fuldtidsarbejde som lagermedarbejder. Han bringer altid selv C i dagpleje, men nogle gange er det familiemedlemmer, der henter hende. Hans netværk består af hans forældre, bedsteforældre og en bror. C trives og er glad. Hun taler kun dansk.

Når B er på besøg, er det nødvendigt, at han oversætter for dem. Han kommunikerer med B på engelsk, men det er ikke altid, hun forstår ham, og så forsøger han via internettet at finde en oversættelse til thailandsk.

B har flere gange truet med at tage C med til Thailand og har søgt thailandsk pas til hende. Han er selv til stede under Bs samvær med datteren, da C er mest tryk ved det og holder øje med, om han er der. C forstår ikke helt betydningen af ”mor” og opfatter B som en person, der kommer og leger. Han frygter på grund af sprogbarrieren, at B ikke forstår Cs behov, og er også af den grund til stede under hendes samvær med datteren.

Han og B mødte hinanden i Thailand, og hun besøgte ham senere i Holland, hvor han arbejdede gennem 3 år. De talte engelsk sammen. Sproget og den forskellige kultur har hele tiden været et problem i deres forhold.

Han vil gerne have forældremyndigheden alene, da det er svært at træffe aftale om noget med B. Kontakten er svær, da B bor langt væk og ikke kan forstå dansk. Han er kristen, og B er buddhist. Parterne har også forskelligt syn på børneopdragelse på grund af deres forskellige kulturer. B har f.eks. givet udtryk for, at C kan bo hos hendes mor i Thailand.

Han ønsker, at C skal have mere kontakt med B, og at B kommer oftere til Danmark.

B forklarede bl.a., at hun var 25 år gammel. Hun boede og arbejdede som syerske i Thailand, da hun mødte A. Hun rejste til Holland for at bo sammen med ham og var glad, da hun blev gravid. Midt i graviditeten talte de om at blive boende i Holland, men senere talte A om at bo i Danmark. Hun har intet kendskab til Danmark.

Hun og A kunne ikke enes. Hun ville gerne have C med på ferie til Thailand lige efter fødslen, men det måtte hun ikke for ham. Hans mor boede hos dem i en periode. Hun havde det ikke så godt med hans mor, fordi hun blev kritiseret for hendes måde at opdrage barnet på.

Efter den hollandske afgørelse tog hun til Danmark, men fik kun lov til at være sammen med C i et par timer ad gangen. Hun fik heller ikke hjælp af nogen i Danmark.

Hun har ikke truet med at tage C med til Thailand. Hun har ikke villet underskrive en fornyelse af Cs pas, for hun forstår ikke, at det skal fornyes, når det gælder 5 år. Hun ville heller ikke underskrive, fordi A ville ændre barnets navn, idet hun ville kalde hende C, selv om de tidligere var blevet enige om, at navnet skulle være Ce.

Hun arbejder på et pakkeri i Holland, og det er et fuldtidsarbejde. Hun har en 3-værelses lejlighed og en kæreste, D. D taler engelsk. Hun har opholdstilladelse i Holland frem til 2017 og ønsker at blive boende der. Hun kan ikke tale hollandsk.

Hun vil gerne samarbejde med A, men forstår ikke, at hun ikke kan få lov til at være alene med C.

Til brug for Højesteret har parterne den 16. september 2015 afgivet supplerende forklaring.

A har forklaret bl.a., at han fortsat har samme arbejde og bopæl. C er kommet i børnehaven, og hun trives. C er begyndt at ses med kammerater fra børnehaven i sin fritid. Fra børnehaven har han fået at vide, at C virker aldersvarende og er i trivsel.

Siden januar 2015 har C haft samvær med sin mor ca. en gang om måneden med undtagelse af de seneste to måneder. C nyder at være sammen med B. I juni måned fortalte B, at der fremover ville gå fire måneder mellem hendes besøg. B fortalte, at hun gerne ville spare penge og bruge tiden på at lave andre ting. B ændrede mening kort efter, og han fik en mail fra B i juli måned, om at hun ville komme på besøg. Han er forvirret om, hvad B vil i relation til samvær.

C har kontakt med sin mor via Facetime ca. hver tredje uge. Kontakten er blevet mindre hyppig siden juni måned. Der er de samme sproglige barrierer, som altid har været der.

Han er begyndt at tænke på skolevalg for C. Han vil gerne have, at B engagerer sig mere i det. Han kan ikke se, hvordan B skal skaffe sig kendskab til, hvilken skole der vil være bedst for C. Han tror ikke, at B vil modsætte sig, hvis han vælger en skole for C.

Han synes fortsat, at der ikke er noget egentligt samarbejde. Hans og Bs kontakt foregår via mail eller SMS og handler om tidspunkter for besøg og opkald. Han kan godt få kontakt til B via mail og telefon. B svarer, når han kontakter hende om noget.

B har spurgt om muligheden for hverdagssamvær, fordi hun gerne vil med C i børnehaven. Han har ikke svaret på det, fordi han er bange for, at B tager C med sig.

B har forklaret bl.a., at hun stadig bor i Holland sammen med D, og at hun også har det samme job. Hun skal giftes med D næste år.

Siden januar har hun haft samvær med C ca. en gang om måneden fra lørdag morgen til søndag eftermiddag. Hun bor på hotel, mens hun er i Danmark. A henter hende på hotellet lørdag morgen og kører hende tilbage igen lørdag, inden C skal i seng. Om søndagen henter A hende også, og han kører hende til lufthavnen om eftermiddagen. Samværet går godt. De laver pigetning, og C giver hende knus og kys. De bruger kropssprog. Hun havde ikke samvær med C i august, fordi A ikke havde tid.

Hun har haft kontakt med C ca. to gange om måneden via Facetime og ca. to gange om måneden via telefon. Kontakten via Facetime er ikke blevet mindre siden juni måned.

Samarbejdet mellem hende og A er fint. Hun oplever ikke, at der er problemer med det. Hun stiller ikke spørgsmål ved As beslutninger. Hun vil acceptere hans valg af skole. Hun stoler på hans beslutninger. Hun og A har kontakt via mail og SMS. A svarer, når hun kontakter ham.

Det er rigtigt, at hun i juni måned sagde, at besøgene ville være mindre hyppige. Det var fordi, hun ikke troede, at hun havde råd. D har sagt, at han vil betale for hendes rejser nu, så hun vil fortsat kunne komme til samvær i Danmark en gang om måneden.

Retsgrundlaget

Forældreansvarslovens § 2, stk. 1, § 3, stk. 1, § 4 og § 11 har følgende ordlyd:

”§ 2. Forældremyndighedens indehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov.

§ 3. Har forældre fælles forældremyndighed, kræver væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold enighed mellem forældrene. Den forælder, som barnet har bopæl hos, kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet bopælen skal være.

§ 4. Afgørelser efter loven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet.

§ 11. Er forældre, der har fælles forældremyndighed, og som ikke lever sammen, ikke enige om forældremyndigheden, afgør retten, om den fælles forældremyndighed skal fortsætte, eller om en af dem skal have forældremyndigheden alene. Retten kan kun ophæve den fælles forældremyndighed, hvis der er holdepunkter for at antage, at forældrene ikke kan samarbejde om barnets forhold til barnets bedste.”

Bestemmelsen om ophævelse af den fælles forældremyndighed i § 11, 2. pkt., fik sin nuværende ordlyd ved lov nr. 600 af 18. juni 2012. Inden lovændringen kunne retten kun ophæve den fælles forældremyndighed, hvis der forelå tungtvejende grunde. Baggrunden for forslaget til lovændringen i 2012 (lovforslag nr. L 157) er beskrevet således i lovforslagets almindelige bemærkninger:

”2. Lovforslagets formål

Et centralt formål med lovforslaget er i højere grad at sikre, at der i forbindelse med vurderingen af, om en fælles forældremyndighed skal ophæves, træffes afgørelser, som er til barnets bedste, og således yderligere at understrege, at situationer, hvor det positive for barnet i, at der dømmes til fælles forældremyndighed, overskygges af forældrenes alvorlige konflikter, skal undgås. Det foreslås derfor, at kriterierne for at ophæve en fælles forældremyndighed ændres, sådan at disse afgørelser som hidtil – og som andre afgørelser efter loven – forudsætter en stillingtagen til, om det er bedst for barnet, at der fortsat er fælles forældremyndighed. Med forslaget vil vurderingen af barnets bedste også indeholde en mere konkret vurdering af, om forældrene kan samarbejde om barnet, da dette i forhold til spørgsmålet om forældremyndighed må anses for et vigtigt element i evnen til at drage omsorg for barnet (forældreevnen).

...

3.1.1.2. Den foreslåede ordning

Muligheden for at dømme forældre til fælles forældremyndighed er en af forældreansvarslovens nyskabelser og en væsentlig udmøntning af lovens overordnede intention om at fastholde forældrenes fælles ansvar for barnet, uanset at de ikke lever sammen. Det foreslås derfor i overensstemmelse med den politiske aftale af 8. februar 2012, at det fortsat skal være muligt at dømme til fælles forældremyndighed mod den ene forælders ønske, hvis dette er bedst for barnet, da der er tale om et vigtigt signal til forældrene, som fortsat bør stå klart.

Som et gennemgående træk ved bidragene til evalueringen af loven ses også et ønske om at bevare muligheden for at dømme til fælles forældremyndighed. Det er bl.a. anført, at det nu ikke længere er nødvendigt at vælge mellem 2 egnede forældre, men at begge forældre kan bevare identiteten som forælder gennem den fælles forældremyn-

dighed. Overordnet set viser de forskellige evalueringsbidrag, at domstolene synes at have implementeret § 11 i overensstemmelse med bemærkningerne til denne. Evalueringsundersøgelsen om dom til fælles forældremyndighed peger på, at fælles forældremyndighed er blevet en normal praksis svarende til intentionerne i loven, hvilket også understøttes af evalueringens gennemgang af domspraksis om fælles forældremyndighed.

Evalueringsundersøgelsen om dom til fælles forældremyndighed fremhæver imidlertid også, at undersøgelsen viser en række træk, som peger på, at retstilstanden er usikker, og at der bør ske en retspolitisk drøftelse af, hvor meget eller hvor lidt der skal til for at have fælles forældremyndighed, herunder også hvilke forventninger man kan/skal have til forældrene. Ifølge undersøgelsen tyder resultaterne således på, at anvendelsesområdet i dag er for bredt og derfor bør strammes op. Også andre bidrag til evalueringen peger på, at adgangen til at dømme til fælles forældremyndighed kan være for vidtgående, og at anvendelsen i nogle tilfælde kan ske på bekostning af barnet. Det er fra flere sider anbefalet, at bestemmelsen bør levne større rum for at skønne over, om forældrene fremadrettet kan og vil samarbejde til bedste for barnet.

...

Det foreslås derfor, at kriterierne for at ophæve en fælles forældremyndighed ændres, sådan at disse afgørelser som hidtil – og som andre afgørelser efter loven – forudsætter en stillingtagen til, om det er bedst for barnet, at der fortsat er fælles forældremyndighed. Med lovforslaget vil vurderingen af barnets bedste også indeholde en mere konkret vurdering af, om forældrene kan samarbejde om barnet, sådan at ophævelse af den fælles forældremyndighed forudsætter, at der er holdepunkter for, at forældrene ikke kan samarbejde om barnet.

Forældreansvarslovens overordnede intention om at fastholde forældrenes fælles ansvar for barnet, bl.a. gennem et udgangspunkt om fælles forældremyndighed, skal fortsat være afsættet for vurderingen af, om den fælles forældremyndighed skal fortsætte eller ophæves. Samtidig foreslås det i overensstemmelse med den politiske aftale at det bør være afgørende, at forældrene kan samarbejde om barnets forhold, da det ellers er tvivlsomt, om en sådan ordning vil være i barnets interesse. Barnet har ret til, at forældrene påtager sig det fælles ansvar, og § 11 skal gøre det muligt at realisere dette for barnet. Med den foreslåede nye formulering af bestemmelsen, hvorefter retten kun kan ophæve den fælles forældremyndighed, hvis der er holdepunkter for at antage, at forældrene ikke kan samarbejde om barnets forhold til barnets bedste, balanceres disse hensyn i forhold til hinanden.

Udnyttelse af adgangen til at dømme til fælles forældremyndighed skal således ikke være en kompromisløsning eller et forsøg på mægling mellem 2 stridende parter. Fælles forældremyndighed forudsætter, at forældrene realistisk set er i stand til at have et egentligt samarbejde. Forældrene skal vise vilje og evne til at sætte barnets bedste før deres egen konflikt, idet det i forhold til spørgsmålet om forældremyndighed også er en del af forældreoven at kunne samarbejde med den anden forælder om barnet. ...

Med den foreslåede ændring fastholdes som nævnt de intentioner bag bestemmelsen, som i øvrigt findes i forældreansvarsloven. Dermed vil de vurderinger og hensyn, som efter gældende ret skal foretages og afvejes, fortsat skulle indgå i rettens overvejelser om, hvorvidt den fælles forældremyndighed bør ophæves. Når det efter gældende ret

konstateres, at der foreligger ”tungtvejende grunde”, må det samtidig anses som et udtryk for, at forældrene har samarbejdsproblemer. Disse vurderinger skal naturligvis også indgå i det større rum for et skøn, som forslaget lægger op til. Ved at fastholde hensynene bag den gældende bestemmelse afspejles også grundtanken om, at afsættet for en vurdering efter forældreansvarslovens § 11 er udgangspunktet om et fælles ansvar for barnet gennem fælles forældremyndighed, hvis dette er bedst for barnet, jf. lovens § 4.”

Af bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser fremgår bl.a. følgende:

”Til nr. 1 (§ 11, 2. pkt.)

Den foreslåede formulering af § 11, 2. pkt., er en mindre ændring af bestemmelsen. Afsættet for vurderingen af, om den fælles forældremyndighed skal ophæves, er fortsat forældreansvarslovens overordnede intention om at fastholde forældrenes fælles ansvar for barnet, bl.a. gennem et udgangspunkt om fælles forældremyndighed. Afgørelsen skal tage udgangspunkt i, hvad der er bedst for barnet, jf. forældreansvarslovens § 4, og i, om der er konkrete holdepunkter for, at forældrene ikke vil kunne samarbejde om barnet til barnets bedste. Det kræves således efter § 11 fortsat ikke, at der er enighed mellem forældrene om samtlige spørgsmål vedrørende barnet. Det centrale er, om forældrene kan håndtere deres eventuelle uenigheder på en sådan måde, at det ikke går ud over barnet.

Det foreslås, at de kriterier og hensyn, som inddrages i vurderingen af spørgsmålet om ophævelse af den fælles forældremyndighed efter de gældende regler, fortsat skal inddrages, da disse forhold også vil have betydning for samarbejdspotentialer. ... Der kan også være tale om, at en forælder ikke er interesseret i at varetage omsorgen for barnet og ved sin adfærd har vist, at den pågældende ikke har til hensigt at deltage i barnets liv. Det kan f.eks. være en forælder, som efter praksis ikke vil få samvær, eksempelvis fordi den pågældende ikke har formået at være i stabil kontakt med barnet eller har været fraværende i barnets liv i flere år, og den manglende kontakt kan tilskrives samværsforældrerens egne forhold.

Hertil kommer, at retten efter den foreslåede nyaffattelse af § 11, 2. pkt., kun kan ophæve den fælles forældremyndighed, hvis der er holdepunkter for, at forældrene ikke kan samarbejde om barnets forhold til barnets bedste. Det betyder, at der skal kunne påvises konkrete holdepunkter for, at forældrene må antages ikke at kunne samarbejde – også fremadrettet – til bedste for barnet. Dette vil afhænge af en konkret vurdering, hvor det kan tillægges betydning, i hvilken grad forældrene kommunikerer med hinanden om barnet og barnets forhold, idet kommunikationen skal kunne danne fundament for et egentligt samarbejde. Fælles forældremyndighed må således forudsætte, at forældrene realistisk set er i stand til sammen og inden for rimelig tid at blive enige om spørgsmål om barnet, og at forældrene ikke mere regelmæssigt har behov for myndighedernes hjælp til at kunne træffe beslutninger om barnet, og uden at der opstår vedvarende konflikter. Manglende tillid til den anden forælder eller manglende vilje til eller evne til at være fleksibel og tilpasse sin egen opfattelse til den anden forælders opfattelse kan indikere, at fælles forældremyndighed ikke er bedst for barnet, jf. forældreansvarslovens § 4.”

Højesterets begrundelse og resultat

Tre dommere – Poul Søggaard, Poul Dahl Jensen og Hanne Schmidt – udtaler:

Sagen angår, om B og As fælles forældremyndighed over deres barn, C, skal ophæves, og forældremyndigheden tillægges A alene.

Forældreansvarsloven bygger på et udgangspunkt om, at et barn har ret til to forældre, og at barnet har krav på, at begge forældre påtager sig ansvaret og omsorgen for barnet. Efter loven fortsætter den fælles forældremyndighed, selv om forældrene har ophævet samlivet eller er blevet separeret eller skilt. Den fælles forældremyndighed kan kun ophæves, hvis der er holdepunkter for at antage, at forældrene ikke kan samarbejde om barnets forhold til barnets bedste, jf. forældreansvarslovens § 11, 2. pkt.

Efter forældreansvarsloven fra 2007 kunne den fælles forældremyndighed kun ophæves, hvis der forelå tungtvejende grunde. Dette kriterium blev ændret i 2012, således at der skete en lempelse i adgangen til at ophæve den fælles forældremyndighed. Det klare udgangspunkt er dog fortsat fælles forældremyndighed. Ifølge forarbejderne til ændringsloven i 2012 kan retten kun ophæve den fælles forældremyndighed, hvis der kan påvises konkrete holdepunkter for, at forældrene må antages ikke at kunne samarbejde – også fremadrettet – til bedste for barnet. Det kan ved vurderingen tillægges betydning, i hvilken grad forældrene kommunikerer med hinanden om barnet og barnets forhold, idet kommunikationen skal kunne danne grundlag for et egentligt samarbejde. Fælles forældremyndighed forudsætter således, at forældrene realistisk set er i stand til sammen og inden for en rimelig tid at blive enige om spørgsmål om barnet. Det kræves dog fortsat ikke, at der er enighed mellem forældrene om samtlige spørgsmål vedrørende barnet. Det fremgår endvidere af forarbejderne til 2012-lovændringen, at forældreansvarslovens overordnede intention om at fastholde forældrenes fælles ansvar for barnet gennem et udgangspunkt om fælles forældremyndighed fortsat skal være afsættet for vurderingen af, om den fælles forældremyndighed skal fortsætte eller ophæves.

B og A mødte hinanden, da A i 2010 var på ferie i Thailand. Kort efter flyttede B til Holland, hvor A havde arbejde. De blev gift i november 2011, og C blev født den 11. december 2011. Samlivet blev ophævet i oktober 2012, hvorefter parterne skiftedes til at tage sig af C, indtil A sammen med C i august 2013 flyttede til Danmark. I tiden herefter har B, der fortsat bor i

Holland, haft samvær med C hos A i Danmark ca. en gang om måneden i nogle dage. Desuden har B haft kontakt med C via telefon og Facetime nogle gange om måneden.

Efter bevisførelsen lægger vi til grund, at både B og A har udvist evne og vilje til at samarbejde om C også efter As flytning til Danmark med C. Forældrene har samarbejdet om Bs samvær med C, ligesom de har samarbejdet om den løbende kontakt mellem C og B. Forældrene har desuden begge forklaret, at de har kontakt til hinanden via mail og telefon, og at de besvarer hinandens henvendelser. De mindre uoverensstemmelser vedrørende pasudstedelse til C og om hendes navn er nu løst, og der er efter forældrenes forklaringer ikke aktuelt konflikter mellem dem om C. Vi lægger derfor til grund, at forholdet mellem forældrene, de sproglige vanskeligheder og den geografiske afstand ikke vanskeliggør kommunikationen mellem dem på en sådan måde, at de ikke er i stand til at have et egentligt samarbejde om Cs forhold. Det bemærkes herved, at det efter vores opfattelse ikke er en nødvendig forudsætning for, at B kan indgå i et sådant samarbejde, at hun taler dansk og har kendskab til danske forhold.

På den baggrund finder vi, at der ikke er påvist konkrete holdepunkter for at antage, at forældrene ikke vil kunne samarbejde til bedste for C. Der er derfor ikke grundlag for at ophæve den fælles forældremyndighed, jf. forældreansvarslovens § 11, 2. pkt., og vi stemmer for at stadfæste landsrettens dom om frifindelse af B.

Dommerne Marianne Højgaard Pedersen og Lars Apostoli udtaler:

Efter forældreansvarslovens § 11, 2. pkt., kan der kun ske ophævelse af den fælles forældremyndighed, hvis der er holdepunkter for at antage, at forældrene ikke kan samarbejde om barnets forhold til barnets bedste. Afgørelser efter loven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet, jf. lovens § 4.

Af forarbejderne til lov nr. 600 af 18. juni 2012 fremgår bl.a., at erfaringerne fra den oprindelige forældreansvarslov fra 2007 viste, at der var behov for en opstramning, fordi anvendelsesområdet for hovedreglen om fælles forældremyndighed var blevet for bredt. Den ændrede formulering af betingelsen for ophævelse af den fælles forældremyndighed i medfør af § 11, 2. pkt., havde til formål at sikre en bedre balance mellem hensynet til ønsket om at fastholde forældrenes fælles ansvar for barnet bl.a. gennem et udgangspunkt om fælles forældremyn-

dighed og hensynet til forudsætningen om forældrenes evne og vilje til samarbejde om forældremyndigheden. Man ønskede derfor at give domstolene et større rum for at skønne over, om opretholdelse af fælles forældremyndighed er til barnets bedste, herunder om forældrene kan og vil samarbejde om udøvelsen af forældremyndigheden. Vurderingen af barnets bedste forudsætter ifølge lovforarbejderne en mere konkret vurdering af forældrenes evne og vilje til samarbejde og til at deltage i barnets liv. I denne vurdering indgår en nærmere bedømmelse af forældrenes kommunikation om barnets forhold, idet kommunikationen danner fundamentet for et egentligt samarbejde og opnåelse af enighed om spørgsmål af væsentlig betydning for barnet. Det skal således være realistisk, at forældrene er i stand til sammen og inden for rimelig tid at blive enige om spørgsmål om barnets forhold.

A og C har siden skilsmissen, hvor C var knap 2 år, boet alene sammen i Danmark, hvor faderen har sin familie, som hjælper ham med afhentning og pasning af barnet. B har aldrig boet i Danmark, men blev efter skilsmissen boende i Holland, hvor hun har sit arbejde og en kæreste, som hun skal giftes med. B og C, der nu er knap 4 år, kan ikke tale sammen, da C kun taler dansk, som B hverken taler eller læser. Kontakten mellem forældrene foregår på engelsk, som B taler og forstår til hverdagsbrug. B har haft samvær med C fra lørdag til søndag en gang om måneden uden overnatning og uden samvær i ferier mv.

Forældrene er enige om, at Bs samvær og kontakt med C er positivt og væsentligt for barnet, og at de samarbejder godt herom. Denne kontakt vil kunne fortsætte og udbygges uafhængigt af, om forældrene har fælles forældremyndighed.

A har forklaret, at han ønsker at få forældremyndigheden alene, bl.a. fordi det er svært at træffe aftale om Cs forhold med B. Kontakten er svær, navnlig fordi hun bor langt væk og ikke forstår dansk. Hun har endvidere ikke kendskab til, hvad der er bedst for C.

Vi lægger efter bevisførelsen til grund, at der har været uoverensstemmelser mellem forældrene om væsentlige beslutninger vedrørende Cs forhold, idet forældrene ikke var enige om ændring af barnets navn og pasfornyelse. Disse spørgsmål samt spørgsmålet om barnedåb blev afgjort af A alene i perioden efter byrettens dom, hvor han havde forældremyndigheden alene.

Vi lægger endvidere til grund, at kontakten mellem forældrene om Cs forhold efter flytningen til Danmark primært angår tilrettelæggelsen og afviklingen af de månedlige samværsbesøg samt den øvrige kontakt mellem mor og barn. Forældrene drøfter ikke – eller i hvert fald kun i meget begrænset omfang – de væsentlige forhold, som de efter forældreansvarslovens § 3 skal være enige om.

Vi vurderer, at årsagen til, at forældrenes kommunikation og samarbejde er begrænset til formidlingen af kontakten og samværet mellem mor og barn og ikke tillige omfatter udøvelsen af forældremyndigheden, har sammenhæng med den geografiske afstand, de sproglige problemer og med Bs begrænsede kendskab til Cs liv i Danmark. Også de tidligere uoverensstemmelser om barnets forhold må antages at have sammenhæng hermed. De sproglige problemer betyder, at hun ikke uden hjælp kan tale med sit barn og forstå, hvad barnet siger til hende. Endvidere er hun begrænset i sin kommunikation med faderen om barnets forhold. Hendes kendskab til Cs liv i Danmark er samlet set så begrænset, at hun kun har et meget spinkelt grundlag for en bedømmelse af, hvad der er bedst for barnet. Forældrenes manglende kommunikation om Cs forhold – bortset fra forhold, der angår samværet og kontakten mellem mor og barn – må endvidere antages at have sammenhæng med, at forældrene ophævede samlivet, inden barnet var fyldt et år, og at et egentligt samarbejde om hendes forhold ikke var etableret før skilsmissen. Af disse grunde er det ikke realistisk, at forældrene er i stand til sammen og inden for rimelig tid at blive enige om de væsentlige spørgsmål om Cs forhold, som den fælles forældremyndighed kræver.

På denne baggrund er der efter vores opfattelse holdepunkter for at antage, at forældrene ikke kan eller vil samarbejde om forældremyndigheden over C. Opretholdelse af den fælles forældremyndighed vil derfor ikke være til barnets bedste, og betingelsen for at fravige lovens hovedregel om fælles forældremyndighed er således opfyldt, jf. § 11, 2. pkt. Vi stemmer herfter for at stadfæste byrettens dom, således at forældremyndigheden tillægges A alene.

Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet, således at landsrettens dom om opretholdelse af den fælles forældremyndighed stadfæstes.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part eller til statskassen.